

Мірошніченко Любов Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
відносин та соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ;

Червякова Катерина Денисівна,
здобувачка вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кафедри психології та педагогіки
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Гендерна рівність – це один з найважливіших аспектів сучасної, освіченої, демократичної держави. Україна також визначила гендерну рівність, як важливий пріоритет своєї політики для забезпечення розвитку країни. Не дивлячись на те, що ця проблема набуває широкого розголосу не тільки в Україні, а й в країнах ЄС, на нашу думку, ця проблема є актуальною на сьогодні.

Стосунки та взаємовідносини між чоловіками та жінками змінюються кожного дня в усіх сферах нашого буття. Може здаватись, що гендерна рівність – це відносно новий, але важливий напрямок в Україні за останній час, тому Конституцією України передбачено, що чоловіки і жінки є рівними особами між собою. “Поняття гендеру не має чіткого й однозначного визначення ні в соціології, ні в психології, ні в праві через брак згоди щодо розуміння його суті. Так, до 1970-х рр. терміни «стать» і «гендер» вживались як синоніми, однак із початком статевої революції вони почали протиставлятися одне одному: перше поняття означає біологічну стать, а друге – соціальну стать, або соціально закріплену роль, поведінку, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними для жінок та чоловіків. Саме таке визначення гендеру дала Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами 2011 р. (далі – Стамбульська конвенція), уперше на рівні міжнародного права закріпивши поняття гендеру” [1].

Не дивлячись на те, що рух гендерної рівності в Україні з’явився відносно нещодавно, хочеться відмітити, що “Україна посіла 74-е місце в рейтингу за Індексом гендерного розриву – 2021 (Global Gender Gap Report). До цього річного рейтингу було включено 156 країн. Лідерство в рейтингу здобули Ісландія, Фінляндія та Норвегія. Найгірша ситуація з гендерним розривом

склалася у Сирії, Пакистані, Іраку, Ємені та Афганістані” [2]. Також варто додати, що лідери цього списку, тобто Ісландія, Фінляндія та Норвегія мають високий рівень життя. Ми вважаємо, що показники гендерного розриву пов’язані з рівнем життя в цих країнах напрому.

Гендерна рівність може значно підвищити рівень життя не тільки в Україні, а й в усьому світі загалом, вона набуде позитивного впливу в таких сферах, як: бізнес, економіка, політика, освіта тощо. Усі ці галузі більш зосереджені на реалізації чоловіків, ніж жінок. Якщо б гендерну рівність було реалізовано грамотно, світ побачив би не тільки чоловіків, а й жінок разом з ними. Ж. Котье зазначає: «Повага до гідності жінки та визнання її рівних із чоловіком прав означає рівність прав щодо участі в культурному, економічному, суспільному й політичному житті. Однак досягнута в цій сфері рівність прав повинна йти поруч із визнанням особливого покликання жінки; ця рівність не має шкодити жінці, материнству та сім’ї» [1].

Попри те, що рух гендерної рівності набуває все більшої популярності, він стикається з рядом проблем у нашому суспільстві: гендерні стереотипи, гендерна дискримінація, об’єктивація та негативна репрезентація. Дуже влучні пояснення цих проблем наведені в статті Гендерна рівність в Україні: досягнення та виклики: “Стереотипи – це те, коли суспільство очікує від людей дій залежно від їхньої статі. Наприклад, стереотипним твердженням є те, що дівчатка мають допомагати по господарству і доглядати за дітьми, скромно одягатися і не ходити вулицею пізно вночі. Стереотипи часто можуть проникати в школу і на роботу, де дівчаток з меншою ймовірністю будуть заохочувати до вивчення наукових і технічних дисциплін або керівної ролі через «чоловічу природу» цих занять. Аналогічним чином здаються позитивними стереотипи і гендерні ролі, де чоловік є «годувальником» або «захисником» сім’ї. Проте таким чином на чоловіків і хлопчиків лягають тягарем такі обов’язки, які можна було б більш позитивно розділити в рамках рівного партнерства. Об’єктивація – це ситуація, коли до людини ставляться, як до товару чи предмету. Це часто трапляється у засобах масової інформації, де жінок сексуалізують. Це призводить до того, що їхньому зовнішньому вигляду приділяється набагато більше уваги, ніж іншим здібностям. Це впливає на формування у свідомості дівчат і жінок образу ідеального тіла, на їхню самооцінку і, врешті, на те, наскільки вони себе цінують” [2]. Але найпопулярнішою проблемою сьогодні є гендерна дискримінація. Ось, що каже на цей рахунок виконавча директорка фонду Олени Пінчук, яка входить до ТОП-100 найуспішніших жінок України, Ольга Руднева: «Ми не існуємо поза межами історичного, релігійного та культурного контексту. Більшу частину історії людства жінки сприймалися, як матері, дружини і обслуговуючий персонал для чоловіків. Право голосу жінки почали виборювати трохи більше, ніж сто років; менш, ніж 200 років жінки мають право отримувати вищу освіту та володіти майном. Навіть в Сполучених Штатах Америки жінки отримали право на кредитування без дозволу чоловіків лише в 1974 році. Жінки не мали можливості займатися творчістю і навіть найталановитіші часто-густо віддавали свої твори чоловікам, бо таким чином вони отримували можливість

побачити світ» [2]. Не можна казати, що чоловіки не страждають від гендерної дискримінації, бо є стереотипні уявлення про жіночі та чоловічі обов'язки, а також про чоловічі та жіночі професії. Жінки, в більшості, зневажливо ставляться до спроб чоловіків перейняти обов'язки, які в певній культурі або суспільстві визначені, як жіночі. Є історичні свідчення, що так було не завжди, і в певні історичні періоди серед жінок були і воїни, і захисниці. Історично задокументований період чітко розподілив обов'язки на чоловічі та жіночі, де чоловіки мали право вибору, а вибір жінок був доволі обмежений родиною та вихованням дітей.

Отже, кожна держава має орієнтуватися на утвердженні себе, як демократичної, соціальної та правової. Розвиток та рух вперед йде в ногу з певними змінами у своєму світогляді та звичних установах. Треба визнати, що гендерна рівність сьогодні – це не ціль, і не мета. Гендерна рівність – це наше сьогодні. Хочемо зазначити, що Україна вже зробила і робить великі кроки вперед. Наше оточення, наш народ, українці готові сприймати досягнення людини, як особистості, не дивлячись на стать, вік, колір шкіри або волосся – ось наше досягнення і наш успіх.

Література:

1. Праця жінок та гендерна рівність. *Управління Держпраці у Вінницькій області*. URL: <http://vn.dsp.gov.ua/novini-upravlinnya/pratsya-zhinok-ta/> (дата звернення: 23.10.2022).

2. Гендерна рівність в Україні: досягнення та виклики | Explainer - пояснюємо новини. *Explainer - пояснюємо новини*. URL: <https://explainer.ua/genderna-rivnist-v-ukrayini-dosyagnennya-ta-vikliki/> (дата звернення: 23.10.2022).

3. Українська правда. Життя. Гендерна дискримінація жінок, і чи могло все бути навпаки. Думки 4-х експерток. *Українська правда _Життя*. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2021/09/19/245949/> (дата звернення: 23.10.2022).